

**Життя ламає всіх, але подеколи саме
місця зламу стають нам точками опори.**

Ернест Гемінґвей

ФІНЧ

Я знову прокинувся. День 6-й

Чи слушний сьогодні день, щоб померти?

Ось про що я запитую себе кожного ранку, коли прокидаюсь. Те, про що запитую себе протягом третього уроку, поки містер Шредер дзижчить щось собі під ніс, а я сам з усіх сил намагаюся не заснути. Про що запитую, передаючи домашнім зелену квасолю за столом увечері. Про що запитую вночі, коли не можу зімкнути очей та відключити розум, схвилюваний подіями, які треба обмірковувати.

Чи сьогодні той самий день?

А якщо не сьогодні, то коли?

Про це я питаю себе зараз, стоячи на невеличкому клаптику поверхні за шість поверхів від землі. Я піднявся так високо, що майже став частиною неба. Дивлюся вниз на тротуар, і світ навколо розпливається. Я заплющую очі, насолоджуючись тим, як паморочиться у голові. Можливо, зараз я зроблю крок, і нехай вітер віднесе мене звідси назавжди. Це ніби повільно плисти по поверхні води у басейні, дрейфувати, аж поки весь світ не кане у темряву.

Я не пам'ятаю, як піднявся сюди. Я взагалі погано пам'ятаю, як жив до цієї неділі, принаймні деякі події теperішньої зими залишаються для мене таємницею. У мене

завжди так: запаморочення чергуються з пробудженнями. Я наче той дідуган із бородою, Ріп ван Вінкль. Щойно ви мене бачили, аж ось я зник. Може здатися, що я вже звик до цього, але останній подібний епізод був для мене найгіршим. Я спав не один, не два дні й навіть не кілька тижнів — я спав протягом *усіх свят*: у День Подяки, на Різдво, на Новий Рік... Не розумію, що змінилося цього разу, але, прокинувшись, я почувався мертвим більше, ніж будь-коли. Я пробудився, так, але повністю спустошеним, наче хтось висмоктав із мене усю кров. Сьогодні вже шостий день мого, так би мовити, пробудження та перший тиждень у школі з чотирнадцятого листопада.

Я розплющую очі й бачу, що підлога не пішла з-під ніг, що вона така сама тверда й непорушна. Зараз я стою на дзвіниці середньої школи, буквально на десятисантиметровому виступі. Вежа дзвіниці невеличка, лише кілька метрів бетонного майданчика під самим дзвоном та низенька кам'яна огорожа, через яку мені довелося перелізти, щоб потрапити сюди. Час від часу я постукую по ній ногою, аби переконатися, що огорожа нікуди не зникла.

Мої руки простягнуті вперед, наче я ось-ось почну читати проповідь, а оце глухе, до нестями нудне містечко є моєю паствою.

— Пані та панове, — оголошую я, — ласкаво запрошую на свою смерть!

Мабуть, ви чекали, що я скажу щось про життя, адже я нещодавно прокинувся і все таке інше, але ж про смерть я тільки тоді й можу думати, коли не сплю.

Я кричу, як наш шкільний проповідник: високо здіймаю голову та вигукую слова, чимраз голосніше. Та ось я майже втрачаю рівновагу й хапаюся за кам'яну огорожу позаду. Зараз я навіть радію, що ніхто мене не слухає, бо, відверто кажучи, вдавати невимушеність, відчайдушно чіпляючись за стіну, наче налякане курча, дуже важко.

— Я, Теодор Фінч, перебуваючи в здоровому безглузді, заповідаю усе набуте мною майно Чарлі Донаг'ю, Бренді Шанк-Кравіц та своїм сестрам. Усіх інших ласкаво прошу йти на х*й.

Мати доволі рано навчила нас цьому слову на випадок, коли без нього *не обійтися*, та, незважаючи на її прохання не використовувати його часто, слово намертво засіло в моїй голові.

Дзвінок на урок вже пролунав, проте деякі мої однокласники все ще вештаються по вулиці. Зараз йде перший тиждень другого семестру випускного року, але вони заздалегідь почали поводитися так, наче школа вже позаду. Хтось із учнів підіймає голову догори, немов почувши мене, а решта продовжують займатися своїми справами. Не знаю, може вони справді не помічають мене, а може просто не зважають, бо *«Це ж Теодор Фрік, що з нього взяти?»*

Тут мій однокласник повертає голову в інший бік і показує кудись у небо. Спершу мені здається, що він таки дивиться на мене, аж раптом я бачу її, дівчину. Вона стоїть неподалік, на іншому боці вежі, також на виступі. Її русяве волосся розвівається, а спідниця роздувається, немов парашут. Зараз в Індіані типова для січня погода, але дівчина стоїть босоніж в одних лише колготках, тримаючи свої черевики в руці, і дивиться чи то на ноги, чи то вниз — я не розумію, куди саме. Здається, вона зовсім заледеніла.

Я змінюю свій проповідницький тон на якомога спокійніший і кажу:

— Послухай, дивитися вниз — це найгірша ідея з усіх можливих.

Дівчина повільно повертає до мене голову, і я впізнаю її. Принаймні, я вже зустрічав її десь у шкільних коридорах. Я не можу втриматися, щоб не спитати:

— І часто ти тут буваєш? Загалом, це місце, як то кажуть, закріплено за мною, я ніколи тебе тут не бачив.

Дівчина не усміхається. Навіть оком не мигає. Лише уважно дивиться на мене крізь величезні окуляри в половину обличчя. Потім вона робить крок назад, і коли її нога упирається в кам'яну огорожу, вона на мить втрачає рівновагу. Випереджаючи паніку, я швидко випаляю:

— Гадки не маю, що привело тебе сюди, але, як на мене, звідси місто здається кращим, а люди — добрішими. Навіть найгірші з них. Окрім, мабуть, Гейба Ромеро, Аманди Монк та всіх тих, з ким ти там знаєшся.

Я пригадую, що дівчину звать Вайолет Якось-Там. Вона класична чірлідерка — ну, знаєте, з тих популярних школярів, яких ви менш за все очікуєте зустріти на маленькому виступі високо над землею. Незважаючи на окуляри, вона красуня. Нагадує порцелянову ляльку: великі очі, гарненьке личко в формі серця, губки, що мовби ось-ось розтягнуться в сором'язливій усмішці. Такі, як вона, зазвичай зустрічаються з кимось на кшталт Райана Кросса, найуспішнішого бейсболіста нашої школи, а обідають за одним столом з Амандою Монк та іншими «королевами краси».

— Будьмо відвертими: ми тут не заради краєвидів. Ти Вайолет, якщо не помиляюся?

Вона мигає один раз, і я розцінюю це як стверджувальну відповідь.

— Теодор Фінч, дуже приємно. Ми ж, здається, разом ходили на алгебру минулого року?

Вона знов мигає.

— Ненавиджу алгебру. Але тут я не через неї. Не ображайся, якщо це саме вона штовхнула тебе на такий крок. Я взагалі впевнений, що ти розумієш алгебру краще за мене. Бо будь-хто розуміє її краще за мене. Але не хвилюйся, я вже примирився з цим. У мене, знаєш, є більш вагомі, на мій погляд, здібності та захоплення: гра на гітарі, секс, систематичне зневажання батька... Це лише вер-

хівка айсберга. До речі, твої знання навряд чи знадобляться тобі у подальшому житті. Я маю на увазі алгебру.

Я продовжую нести нісенітницю, але відчуваю, що запал мій незабаром закінчиться. Адже, по-перше, мені треба відлити, тож напруга відчувається не лише в моєму голосі (*Собі на майбутнє: крокуючи на зустріч із власною загибеллю, заверни до вбиральні.*); по-друге, починається дощ, який за нинішніх погодних умов має всі шанси перетворитися на мокрий сніг.

— Дощ починається, — кажу я так, ніби дівчина сама цього не помічає. — Це, мабуть, на краще, адже він змиє кров, тож відшкрібати наші кишки від асфальту буде не так гидко. Але ця картина недалекого майбутнього змушує мене трохи замислитися. Не те щоб я був марнолюбною особистістю, але, перш за все, я людина. Не знаю, як ти, але я не хочу на власному похороні мати такий вигляд, ніби мене пропустили крізь подрібнювач для паперу.

Не розумію, вона тремтить від холоду чи від хвилювання, але я потроху наближаюся до неї, сподіваючись, що не впаду. Останнє, що мені зараз потрібно — це згальовитися перед дівчиною.

— Що стосується мене, то я вже все вирішив: тільки кремація. Але мама не згодна.

А батько зробить усе, що вона забажає, адже не наважиться завдавати їй ще більшого болю. Крім того, я ще «занадто молодий, аби розмірковувати на такі теми, і взагалі, бабуся Фінч прожила дев'яносто вісім років, і нам не потрібно обговорювати це зараз, якщо ми не хочемо засмутити маму».

— Тож я буду лежати у відкритій труні і, якщо зараз стрибну, то виглядатиму тим же красунчиком. До того ж я повністю задоволений комплектацією свого обличчя: очі (дві штуки), ніс (одна штука), цілий набір гарних зубів (по правді кажучи, я пишаюся ними), — я широко усміхаюся,

щоб вона переконалась у правдивості моїх слів. Усе на своїх місцях. У всякому разі ззовні.

Вона мовчить, тож я продовжую свій монолог, потроху наближаючись до дівчини.

— Більш за все я співчуваю трунарю. Це сама по собі скотиняча робота, і як же ж, мабуть, бридко мати справу ще й з такими недоумками, як я.

Знизу хтось кричить:

— Вайолет? Там що, Вайолет?!

— Господи, — вимовляє дівчина так тихо, що я ледве чую, — Боже-Боже-Боже...

Раптом вітер підхоплює її спідницю, розкуйовджує волосся, і на мить здається, що вона зараз випурхне із цієї вежі. Крізь гамір натовпу внизу прориваються мої слова:

— Не треба мене рятувати! Ти сама загинеш!

Потім, уже тихіше, я насправді звертаюся до неї:

— Ось як ми вчинимо, — я стою вже майже за крок від неї, — ти кинеш черевики, а потім міцно візьмешся за огорожу — просто вчепишся в неї та перенесеш праву ногу на інший бік. Зрозуміла?

Вона киває, але майже втрачає рівновагу.

— Не хитай головою. І що б там не було, не роби помилки — тільки вперед, не вниз. Я порахую до трьох.

Вона кидає черевики у напрямі дзвона, і вони зі стуком падають на бетон.

— Один. Два. Три.

Вона чіпляється за кам'яну стіну, міцно притуляючись до неї. Потім піднімає ногу й перекидає її через огорожу, опиняючись, таким чином, прямо на ній. Дівчина дивиться вниз, і я розумію, що вона знов розгубилася, тож кажу:

— Молодчина! Все добре. Тільки не дивися вниз.

Вона повільно підіймає очі на мене, а потім ставить праву ногу на підлогу дзвіниці, і я одразу ж говорю:

— А зараз спробуй перекинути ліву ногу. Тримайся за огорожу.

Вона тремтить так сильно, що я чую, як стукають її зуби. Але ось вже ліва нога опиняється з внутрішнього боку огорожі, й я видихаю: вона в безпеці.

Тож тепер я залишився тут один. Востаннє я дивлюся вниз. Зупиняю погляд на своїх ножищах сорок шостого розміру, які все ще ростуть — сьогодні я взув кросівки з флуоресцентними шнурками. Дивлюся на відчинені вікна на четвертому поверсі школи, на третьому поверсі, на другому. Мій погляд натикається на Аманду Монк, яка стоїть на сходах, сміється та задирає свою біляву голову, немов якийсь поні. Вона тримає над головою книги, водночас фліртує та захищаючись від дощу.

Я дивлюся на людей внизу, дивлюся на саму землю, яка вже стала мокрою та слизькою, і уявляю, як я лежу там.

Можна просто зробити крок. Усе скінчиться в лічені секунди, і більше не буде ніякого Теодора Фріка. Ніякого болю. Взагалі нічого.

Подумки я намагаюсь відволіктися від неочікуваної рятувальної операції та повернутися до своєї справи. Й на якусь мить мені це вдається: я відчуваю порожнечу там, де нещодавно роїлися думки, уявляю, що вже помер. Я звільнився від свого тіла, тепер я на волі. Не варто нічого й нікого боятися, навіть самого себе.

Аж раптом чую голос позаду:

— Будь ласка, вхопися за огорожу, притулися до неї та перекинь свою праву ногу на інший бік.

Ось так, момент втрачено, і тепер усе це здається дурною витівкою, усе, крім спостерігання за виразом обличчя Аманди. Від цієї думки мені стає дуже смішно. Так смішно, що я ледь не лечу вниз. Це лякає мене, по-справжньому лякає, але я опановую себе, а Вайолет підхоплює мене в той самий момент, коли Аманда підводить голову.

Хтось знизу кричить:

— Придурок!

Мабуть, це хтось із підлабузників Аманди. Вона відкриває рота й вигукує догори:

— Ти як там, Ві?

Вайолет перехилиється через огорожу, не відпускаючи своїх ніг:

— Порядок!

Двері на майданчику дзвіниці з тріском відчиняються, і з'являється мій ліпший друг Чарлі Донаг'ю. У Чарлі темна шкіра, але він не типовий «ледь чорношкірий» красень із телевізора, він по-справжньому чорний. А ще він спить з усім, що рухається.

— Ти пропустив піцу в їдальні, — каже він таким буденним тоном, ніби я зараз не тримаюся за огорожу на висоті шістьох поверхів над землею, а якась дівчина не тримає мене за ноги.

— Чому не стрибаєш, Фрік? Не можеш довести справу до кінця? — горлопанить знизу Гейб Ромеро, більш відомий як Роумер*, або просто Йолоп. Його слова супроводжуються гучним реготом.

«Ні, просто в мене заплановане побачення з твоєю матір'ю», — думаю я, але вголос не промовляю, бо самі розумієте, яка це тупість. А ще тому, що він підійметься сюди та надере мені дупу, а потім скине з цієї вежі, зірвавши мій план зробити все самостійно.

Замість цього я кричу:

— Дякую, Вайолет! Дякую за допомогу! Навіть не уявляю, що трапилось би, якби ти не прийшла. Можливо, я вже був би мертвим.

* «То гоат» у перекладі з англійської означає «мандрувати», «скитатися» чи навіть «швендатися», а також «знаходитись у роумінгу», тобто за кордоном. — *Тут і далі прим. пер.*

Останнє обличчя внизу, на яке я звертаю увагу, — це обличчя шкільного психолога, містера Ембрі. Він дивиться прямо на мене.

Чудово. Тільки цього не вистачає.

Я дозволяю Вайолет допомогти мені перебратися через огорожу. Знизу лунають оплески. Аплодують, звісно, не мені, а Вайолет. Вона тепер герой. Зараз дівчина перебуває так близько, що я можу роздивитися її шкіру — гладеньку та чисту — якщо, звісно, не рахувати кількох веснянок на правій щоці. Її сіро-зелені очі нашттовхують мене на думки про осінь. Ці очі чіпляють більш за все. Великі та уважні, ніби вони бачать приховану сутність речей. Теплі та неспокійні водночас. Очі, які не брешуть, ті, що зазирають тобі прямо в душу. Цього не приховати навіть за склом великих окулярів. Вона гарненька та висока, але в міру, з довгими ногами та округлими стегнами — саме такими, які мені подобаються, адже в старших класах багато дівчат із пацанячими фігурами.

— Я просто прийшла посидіти тут, на огорожі, — каже вона, — Я не збиралася нічого робити...

— Хочу дещо в тебе запитати. Як гадаєш, чи існують на світі ідеальні дні?

— Що?

— Ідеальні дні. Ідеальні від початку і до кінця. Коли не відбувається нічого поганого, сумного чи навіть просто банального. Як вважаєш, таке взагалі можливе?

— Не знаю.

— У тебе був бодай один такий день?

— Ні.

— Ось і в мене не було. Але я все ще сподіваюся.

Вона шепоче:

— Дякую тобі, Теодоре Фінч. Ти врятував мене.

Вона нахиляється, цілує в щоку, і я відчуваю квітковий аромат її шампуню. Вона шепоче мені прямо у вухо:

— Спробуєш комусь розповісти — вб'ю.

І вона йде. З черевиками в руках тікає від дощу до дверей, у темряву звивистих сходів, а потім — вниз, до гомінливих і переповнених шкільних коридорів.

Чарлі спостерігає за тим, як вона йде, а коли двері за нею зачиняються, запитує в мене:

— Чувак, ну навіщо ти це робиш?

— Тому що колись ми всі помремо. Я просто хочу бути готовим.

Таке собі пояснення, але Чарлі й цього вистачить.

Правда в тому, що причин не жити багато, більш того, вони змінюються кожен день. Цього тижня, наприклад, якийсь покидьок розстріляв тринадцятьох четвертокласників у шкільному спортзалі. Або інший приклад: дівчина, молодша за мене на два роки, нещодавно померла від раку. Або чоловік безпідставно почав бити свого собаку на парковці біля супермаркету. Або мій батько.

Чарлі, можливо, й вважає мене придурком, але ніколи не каже про це вголос. Ось чому він мій найліпший друг. А взагалі-то, окрім цього, в нас не так багато спільного.

Загалом зараз я перебуваю у школі на випробному терміні. Так вийшло через один прикрий випадок із партою та дошкою. *(Для довідки: заміна дошки коштує більше, ніж ви можете собі уявити.)* Також через розбиту на шкільному заході гітару, запуск феєрверків у непередбачених для цього місцях та, мабуть, одну чи дві бійки. У результаті я вимушений був погодитися на такі умови: щотижневі сеанси у шкільного психолога, оцінки не нижче «добре» та відвідування принаймні одного шкільного факультиву. Я обрав макраме, бо мені сподобалася перспектива проводити час у компанії двадцятьох гарненьких дівчат, і взагалі це, як я вважав, могло б позитивно вплинути на мою репутацію. Окрім того, я зобов'язався гарно себе по-

водити, не сваритися з іншими учнями, не ламати парти та утримуватись від «будь-яких дій насильницького характеру». І ще я маю завжди, за будь-яких обставин, тримати язика за зубами, бо через нього зазвичай і починаються неприємності. Якщо я знову викину якогось коника, мене одразу ж відрахують.

Я відмічаюся у секретаря перед кабінетом психолога і чекаю на одному з незручних жорстких стільців, поки містер Ембрі не буде готовий мене прийняти. Якщо я добре вивчив Ембріона (так я називаю його подумки), найперше він захоче дізнатися, якого біса я поліз на ту дзвіницю. Мабуть, мені пощастить, і ми не встигнемо обговорити інші питання.

За кілька хвилин цей низький коренастий чолов'яга жестом запрошує мене до себе, зачинає за мною двері та усміхається своєю професійною усмішкою. Він сідає, спирається ліктями на свій стіл та починає з недовірою витріщатися на мене, неначе я підозрюваний, якого він повинен розколоти.

— Тож якого біса ти робив на тій дзвіниці?

В Ембріоні мені подобається не тільки його передбачуваність, а й звичка одразу переходити до суті питання. Він консультує мене з десятого класу.

— Милувався краєвидами.

— Ти хотів стрибнути вниз?

— Тільки не в день, коли в їдальні подають піцу. Тільки не сьогодні. Це ж найкращий день тижня.

Вважаю за необхідне пояснити, що я вмію дуже вправно відвертати увагу співбесідника від теми розмови. Так вправно, що міг би написати про це дисертацію.

Я очікував, що він запитає про Вайолет, але замість цього він каже:

— Мені потрібно знати, хотів ти завдати собі шкоди чи ні. Я зараз, чорт забирай, не жартую. Якщо директор

Вертц дізнається про це, тебе відрахують швидше, ніж ти вимовиш слово «відрахування», або він вигадася щось значно гірше. Відверто кажучи, якщо зараз я заплющу на цей випадок очі, а потім ти повернешся на вежу та стрибнеш униз, мені жоден адвокат не допоможе. Тим паче з моєю зарплатою. Взагалі-то не має значення, стрибнеш ти зі шкільної вежі чи з вежі Пуріна — все одно мені кінець.

Я гладжу своє підборіддя так, наче справді замислився:
— Вежа Пуріна... А це непогана ідея.

Він витріщається на мене без тіні усмішки. Як і більшість населення Середнього Заходу, Ембріон не розуміє гумору, особливо коли йдеться про щось серйозне.

— Це не смішно, містере Фінч. Це не привід для жартів.

— Звісно ж, ні. Вибачте.

— Самогубство — трагедія не тільки особиста. Це ще й удар для твоїх батьків, сестер та друзів. Для твоїх подружок, однокласників і вчителів.

Мене зворушує його переконаність у тому, що моя смерть справді вразить багатьох людей. Більш за все мені до вподоби думка про багатьох подружок.

— Я просто клеїв дурня. Згоден, це, мабуть, не найкращий спосіб провести перший урок.

Ембріон дістає папку, кидає її на стіл та гучно гортає сторінки. Я чекаю, поки він читає. Мені починає здаватися, ніби він рахує дні до початку літніх канікул.

Раптом він різко підводиться, як якийсь коп із серіалу, і починає ходити туди-сюди по кабінету, поки не зупиняється й не нависає наді мною. Він спирається руками на свій стіл, а я озираюся навколо в пошуках дзеркальної стіни, як у кімнаті для допиту.

— Може, я маю зателефонувати твоїй матері?

— Ні й знов ні.

І знов: ні-ні-ні.

— Слухайте, я зробив дурницю. Я лише хотів зрозуміти, як це — стояти там і дивитися вниз. Проте я б ніколи не стрибнув із вежі.

— Якщо це трапиться ще раз, якщо ти про це лише *подумаєш*, я зателефоную твоїй матері. А ще тобі доведеться здати тест на наркотики.

— Вдячний за вашу турботу, сер, — я намагаюся зробити так, щоб мій голос звучав якомога щиріше, адже останнє, що мені зараз потрібно, — це посилений контроль у школі та в інших місцях, де я буваю. А ще тому, що мені справді подобається Ембріон.

— Що ж стосується наркотиків, то в жодних тестах необхідності немає. Ви лише змарнуєте час. Справді. Якщо тільки ви не зараховуєте до наркотиків звичайні цигарки. Я і наркотики? Та нізашо. Я пробував.

Я складаю руки, ніби зразковий учень:

— З приводу ж інциденту на дзвіниці, ви все неправильно зрозуміли. Але я все одно обіцяю, що такого більш ніколи не повториться.

— Авжеж не повториться. Я хочу, щоб замість одного разу ти приходив до мене двічі на тиждень — по понеділках і п'ятницях — і розповідав мені про все, що коїться у твоєму житті.

— Я обома руками «за», сер. Я маю на увазі, що мені подобається спілкуватися з вами, але в мене все гаразд.

— Це вже вирішене питання. А тепер поговоримо про кінець попереднього семестру. Ти пропустив чотири, майже п'ять тижнів навчання. Твоя мати сказала, що ти хворів на грип.

Взагалі-то він говорить про мою сестру Кейт, але сам про це не знає. Це вона зателефонувала директору, коли я був «у відключці», бо в мамі й без того було багато турбот.

— Мама ж все сказала, то до чого ця розмова?

Я насправді хворів, але не такою хворобою, про яку легко розповісти (як, наприклад, про грип). Згідно з моїм досвідом, люди більше співчують, коли можуть *побачити*, що ти хворий, тож я в сотий раз мріяв про те, щоб хворіти банальною вітряною або кором, тільки щоб мені було легше пояснити, а іншим — зрозуміти мій стан. Що завгодно було б краще за це:

Я знову провалююся в сон. Я спустошений. Ще хвилину тому все оберталось навкруги, а зараз лише мій мозок немов кружляє в голові, як старий пес з артритом, що намагається влягтися якомога зручніше. А потім я просто відключаюся. Я засинаю, але не так, як це вночі роблять здорові люди. Уявіть собі довгий, виснажливий сон без жодних сновидінь.

Ембріон дивиться на мене так уважно, ніби воліє, щоб я спітнів під його важким поглядом.

— Чи можу я сподіватися, що ти виправишся та уникатимеш неприємностей у цьому семестрі?

— Безумовно.

— І ти братимеш участь у житті класу?

— Так, сер.

— Я поспілююся з медсестрою з приводу тесту на наркотики. — Тут він вказує на мене пальцем. — Випробний термін означає перевірку на спроможність пристосовуватися. Це час, за який учень має виправитися. Прочитай про це сам, якщо не віриш мені. І заради Бога, залишайся живим та здоровим.

Я не кажу це вголос, але правда в тому, що я справді хочу жити. Я не вимовляю це, адже товста папка Ембрі містить забагато доказів мого протилежного наміру. Є ще дещо, чому б він ніколи не повірив: кожен день я б'юся за те, щоб залишатися тут, у цьому страшному заплутаному світі. Коли я стояв на виступі там, на вежі, я насправді думав не про смерть. Я думав про те, як не втратити

контроль. Думав про те, як не повернутися в темряву та порожнечу сну.

Ембріон знову кружляє своїм кабінетом, збираючи столи брошур із серії «Проблемні підлітки». Потім він говорить, що я не самотній, що можу приходити до нього коли завгодно, його двері завжди відчинені, він завжди тут і, згідно з новим планом, ми побачимось у понеділок. Я хочу сказати йому щось втішне, якимось чином себе виправдати, але не знаходжу правильних слів. Замість цього я просто виказую йому свою подяку. Я помічаю темні кола під його очима, бачу типові зморшки заядлого курця навколо рота... Мабуть, коли я залишу кабінет, перше, що він зробить — це потягнеться до пачки цигарок. Я беру з рук Ембрі стопку брошур і залишаю його на самоті. Він так нічого й не спитав про Вайолет — яке полегшення.